

LIETUVA

NR. 57

MŪSU KAINOS

atatinka mūsų

PAGAMINTU

BATU tikrai

vertei

Neleiskite savęs apgauti išviršine išvaizda.
Mūsų įmonė žinoma visame krašte, visados
pateikia vertingus gaminius.

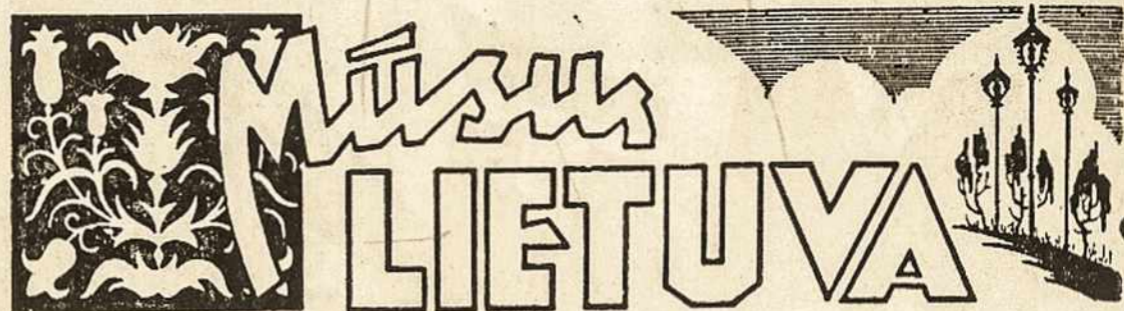
Aukšta kokybė
Didelis patvarumas
Gera išvaizda

CALÇADO JONAS

JONAS VIGELIS

FAB. RUA S. CAETANO, 862 - 809 - TEL. 9-4682

LOJA: AV. ZELINA, 73

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Lituana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:

AVENIDA ZELINA, 706 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIINAMOS KAINOS

ALM. BARÃO DO RIO BRANCO, 786 S. PAULO

D E M E S I O

Nekurie "M. L." skaitytojai ir bendradarbiai, siūsdami korespondenciją "M. L." Redakcijai ar Administracijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžute 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, kad ateityje prašome žymėti tik pašto dėžutės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. ribose paštas adresatams nepristatomas.

VIENTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

AL AUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĀOS CARRIERI LTD.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.

Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRASTIS

1950 (III m.)

São Paulo (Brasil) Kovo 4 d. (Março)

Nr. 5 (57)

MOKSLO METAMS

PRASIDĖJUS

Lankant São Paulo ir provincijos lietuvius beveik netenka sutikti jaunosios mokyklinio amžiaus kartos, kuri nelankytų mokyklos. Išimtys yra labai nežymios. Šis faktas rodo lietuvių tėvų pažangumą, žinan', kad gyvenamajame krašte, ir net tokiame didmiestyje, kaip São Paulo, vis dėlto analfabetų yra nemaža. Tik gal dar per mažas nušimtis siekia aukštesnio ir aukštojo mokslo. Tiesa, patekti į aukštasias mokyklas, kaip pavyzdžiui į technikos ar medicinos fakultetą yra labai sunku, nes per konkursinius egzaminus kandidatų būna 500 ar 600, o vietų mokyklose tik 60 ar 80. Sunku yra subrasti, kad krašte kur gyventojams medicinos pagalba nėra patenkinamai suorganizuota, o inžinieriai ir įvairūs technikai importuojami iš Europos ar Amerikos, toks mažas skaičius studentų patenka į universitetą. Pateisinti patalpų trūkumu būtų netikslu. Jei išmetama dešimtimis milijonų sporto stadionų įrengimams, tai rodos, didesnio dėmesio yra vertas, pačiam kraštui ne tik naudingų, bet reikalingų aukštosioms mokykloms patalpų statyba, bei jų įrengimas.

Kalbant apie mokslą ir švietimą negalima nepaminėti lietuvių įnašo. São Paulo mieste bei jo apylinkėse buvo pastatyta keleta mokykloms pastatų, kuriuose dar ir šiandien tebesimoko apie 1600 mokinių.

Mokykla pavaduoja tėvus mokymo ir auklėjimo darbe. Šios pareigos be tėvų bendradarbiavimo viena mokykla negali atlikti. Tėvai privalo laikas nuo laiko užėti mokyklon ir pasiteirauti apie savo vaikų elgesį bei mokslą. Vaikai turi jausti tėvų ir mokytojų bendradarbiavimą. Jei kartais mokiniai namuose skundžiasi, kad mokytojai per žemą pažymį parašė už mokslą ar elgesį, tėvai neprivalo namuose vaikams girdinti peikti mokytojo, bet užėti mokyklon pasikalbėti su juo. Dažnai pasitaiko, jog gabūs vaikai moksle lieka paskutiniais. Patyrinėjus priežastis pasirodo, kad prie to priveda per maža priežiūra

namuose, bei įpratimas laiką praleisti gatvėje su gatvės vaikais. Ypač ta pragaištinga įtaka jaučiama didmiesčių priemiesčiuose.

Lietuviai tėvai turi dar vieną išėivijoje didelę pareigą, išmokyti jaunąją kartą lietuvių kalbos. Visškai be pagrindo yra įrodinėjimas, kad lietuvių kalba nereikalinga, nes nesugrįšime Lietuvon. Grįšime ar ne, tai ateities klausimas. Bet kaip kiekvienas individas, taip ir paskiros tautos nariai, nežiūrint kokiam kontinente jie gyvenę, kovoja už savo gyvybės išlaikymą. Nekovojimas yra nenormalumo ar ligos ženklas, savęs paties laidojimas. Jei išmokstama kitų kalbų, kurios namuose nevartojamos, kodėl gi negalėtų pramokti lietuvių kalbos? Tik reikia sukelti mokiniuose susidomėjimas nevien kalba, bet ir pačia Lietuva. Negalima būti geru lietuviu nemokant lietuvių kalbos. Anot prof. K. Pakšto, sava kalba, jos grynumas ir originalumas buvo ir turi toliau pasilikti gyviausių akstinu savo literatūrai ir menui kurti. Kalba yra raktas atidaryti šimtmečiais sukurtam tautos lobiui. Kaip gi galima pajusti gyvoji tautos dvasia, jei ne per kalbą? Lietuvių kalbos išmetimas rodo silpstančią lietuviškumo dvasią.

De yniuoliktame amžiuje, sako prof. Pakštas, daug tūkstančių lietuvių išmainė savo kalbą į lenkišką, gudišką, vokišką. O ką dabar lietuvių kultūrai duoda tie pora milijonų lietuvių kurie užmiršo savo kalbą? Duoda tik rūpesčių Lietuvai, uoliai taikininkaudami Lenkijai, Vokietijai ir net Gudijai pasisavinti senas Lietuvos žemes. Nebūkime naivūs, kad lietuviškas krauias skažkoks stebuklingas ir jis net be kalbos išlaikys mūsų tautybę. Nieko panašaus neatsitiks. Tas ne lietuvis, kurs liežuvį pamirš brangiosios Lietuvos, sako poetas.

Javonis

TREMTYJE

Prieš metus vakarų Vokietijos zonoje, lietuvių buvo 33 321. Dabartiniu metu bėra likę tik 8,730. Lietuvių kunigų prieš metus buvo 164, dabar - 94. Gimnazijų ir vidurinių mokyklų yra dar 16 su 600 mokinių, pradžios mokyklų 16 su 1004 mokiniais, vaikų darželių 16 su 900 vaikų ir apie 100 studentų, kurių savo laiku buvo per 2000.

Sovietų akcija prieš DP paskutiniu metu vėl sustiprinta. Jų spaudžiamas IRO centras Vokietijoje (Bad Kissingene) išpėjo DP laikraščius nerašyti prieš sovietus. Sovietai reikalauja IRO negalinčius emigruoti paliegičius, nepagydomuosius, senelius atiduoti jiems. Tremtinių globos ir šalpos organizacijos pakėlė dėl to protestą. Sovietai stengiasi pasidaryti spragą vakariečių nusistatyme neišduoti DP, todėl pirmiausiai jie nori tik psichinių ligonių. Žinoma, tuos liguonius bolševikai demonstruotų kaip vakariečių elgesio aukas, nors faktiškai jie kaip tik yra bolševikinio teroro aukos.

Austrijoje suimta grupė sovietų agentų, kurių uždavinys buvo grobti tremtinius ir gabenti į sovietų zoną.

IRO apskaitymu po 1950 m. birželio 30d. kai baigsis IRO globa, amerikiečių zonoje liks įjungti į vokiečių ūkį 5.617 DP, kurių 1383 katalikai, 652 graikų apeigų, 1286 stačiatikiai, 1576 protestantai, 563 izraelitai, ir 152 kitų tikybių.

Iš JV, ir Kanados paskirai ir kolektyviai DP siunčiami siuntiniai pasilikusiems Vokietijoje. Ypač gausi parama buvo Kalėdų šventėms. Tai gražus tautinis solidarumo ženklas. Tiesa, paskutiniu metu siųsti maisto produktus į Vokietiją gal neapsimoka, nes už tuos pačius pinigus čia gal trigubai tiek galima būtų įsigyti.

LIETUVA PRIIMTA Į EUROPOS SĄJUDĮ

1950 m. sausio 20/21 d. Londone posėdžiavęs Europos Sąjūdžio Vykdomasis Komitetas nutarė priimti į sąjudį Lietuvą, Latviją ir Estiją. Sąjūdžio taryboje visi trys kraštai turės atskirus atstovus, sąjūdžio vykdomajame komitete bus atstovaujami vieno. Daugiausia pastangų dėl priėmimo į sąjudį yra darę lietuviai.

ČIKAGOS lietuviai boikotuos komunistų rėmėjus. Čikagos ir apylinkių lietuvių tremtinių susirinkime, kuriame dalyvavo apie 200 asmenų, įvykusiame 1950 m. vasario 3 d. «Tremtinių Namuose», išklaudius B. Budgino pranešimo apie lietuvių komunistų išdavikišką veiklą Amerikoje,

padaryti sekantieji nutarimai.

Kadangi lietuvių kalba leidžiami komunistiniai laikraščiai bei jų organizacijos remia bolševikų okupaciją Lietuvoje ir tuo tiesioginiai prisideda prie lietuvių tautos žudymo.

Todėl turime visomis jėgomis kovoti prieš komunistinę spaudą ir jų organizacijas, demaskuojant jų komunistišką, antidemokratišką ir išdavikišką veiklą.

Kadangi lietuvių organizacijos, verslininkai ir pavieniai asmenys, kurie garsinasi komunistų laikraščiuose bei dalyvauja įvairiuose jų organizacijų susirinkimuose, remia komunistinį judėjimą Amerikoje.

Todėl Čikagos ir apylinkės lietuviai, buvę tremtiniai nutarė visomis jėgomis kovoti — boikotuojant tas organizacijas, verslininkus ir pavienius asmenis, kurie komunistų laikraščius ir jų organizacijas remia aukomis, garsinimais bei savo veikla, ir nesinaudoti jų bet kokiais versliniais ar profesiniais patarnavimais.

Ir mūsų kolonijoje reikėtų toks nutarimas įgyvendinti.

Amerikos lietuvių katalikų karo veteranai ir buvę tremtiniai savo pikietavimu niekais pavertė Brooklyno lietuviškų komunistų «metinį suvažiavimą». Tarpe komunistų buvo tokia panika, kad net salėjų pačių generolų tarpe buvo sumaišytos kortos.

Lietuviškas «Oželis» buvo pašoktas «Mardi Grass» baliuje, kuriame paprastai dalyvauja visų valstybių konsulai Bostone. Programos vedėjas atslankęs į lietuvių tautinių šokių grupės, kuriai vadovauja O. Ivaškienė, parenšimą, būdingiausiai programai šoki išrinko «Oželį». Balius buvo vasario 15 d..

Eddle Waitkus, žinomas beisbolininkas, kuris praeitą pavasarį nepilnaprotės mergaitės buvo peršautas, išrinktas 1949 metų geriausių beisbolininku.

Baltimorėje apsigyveno pernai iš Vokietijos atvykęs Wurttemberg'o šachmatų meisteris Matas Brazauskas, kurio pastangomis iš tremties atvyksta ir kitas žinomas šachmatininkas Vytas Skibniauskas.

Adv. K. Paulis, iš Kearny, N. J. apgynė Ellis Island sulaikyto lietuvio Peterio bylą. Adv. Paulis gina jau kelintą bylą nelaimingų sulaikytųjų mūsų tautiečių.

Prof. P. Podolskis, Detroit Universiteto paskirtas ekonominių mokslų fakulteto egzaminų komisijos pirmininku.

TAUTOS ŠVENTOJO DIENA

STASYS YLA

Artimiausias ir suprantamiausias tautos idealas yra laisvė ir nepriklausomybė. Viena ir antra yra vaisių tų pastangų, tų fizinių bei dvasinių jėgų, tų asmeninių ir bendruomeninių aukų, kurias tauta sudeda. Visa tai reikalauja žmonių, reikalauja jų jėgos ir valios, tikėjimo ir pasiaukojimo.

Kartais vienas žmogus įkūnija savy visos tautos troškimus. Kartais vienas žmogus nubrėžia kelius į tautos idealą. Kartais vienas žmogus savo pavyzdžiu įkvepia jėgos ir valios, tikėjimo ir pasiaukojimo.

Beveik kiekviena tauta turi tokių žmonių, tokių nemiršančių švyturių. Prancūzams tokios yra Genovaitė ir Joana d'Arc. Vengrams — karalius Steponas. Čekams — karalius Vaclovas, britams — karalius Eduardas, norvegams ir švedams — karalius Olavas, danams — Kanutas. Visi jie ne tik tautos ir valstybės didvyriai, bet ir šventieji. Jų dienos yra tautos dienos šventosios dienos. Tų dienų šventėje susilieja tautinis valstybinis ir dvasinis-religinis iškilmingumas.

Lietuviams tokia diena yra kovo 4-toji. Tai valstybininko ir šventojo diena. Tą dieną mūsų tauta prisimena šventojo budėjimą jos likimo keliuos, prisimena stebuklingą jo globą. Tauta prisimena, kad iš jos išaugo vaisius, kurs iškilo viršum laiko, kurs neša su savimi jos vardą, kurs atstovauja jai prieš amžinąjį sostą.

Todėl šventasis yra nemarus tautos dvasios simbolis. Jis įrašytas ne tik tautos istorijoje, ne tik jos legendose, bet svarbiausia — jos tikėjime. Nes tautai nemiršta tas, kas miršta dėl jos pasiaukojęs. Dar labiau nemiršta tas, kas miršta vykdydamas ne tik tautos, bet ir aukščiausiojo valią.

Mums šv. Kazimieras yra tokio nemarumo reiškęjas. Per keletą metų tvarkydamas Lietuvos reikalus, jis sukuria tur būt vienintėlį mūsų istorijoje valstybininko-asketo pavyzdį. Jis parodo dvasios stiprybės persvarą prieš fizines galias. Jis iškelia gėrį aukščiau beatodairinės politikos. Politiką jis palenkia moralei.

Žemiškoji jėgos politika yra neišvengiama blogybė. Be jos sunku tautai išsiversti. Tačiau jėga yra kaip dviašmenis kardas — kartais išugdo tautos didybę, kartais ją pražudo. Politinė aistra, valdymo aistra nuveda tautą į kraštutinumą. Ir reikia asketinio, dvasiškai herojinio politikos prad, reikia, kad dvasios persvara būtų prieš jėgę, ją moralės idealui palenktų. Tokios politikos, tokio politiko idealo mums teikia šv. Kazimieras. Jo politika buvo ne naudos, ne garbės, bet tiesos ir teisingumo, gėrio ir bendrosios gerovės politika.

Kova dėl šios šventos politikos yra pati gilioji kovo 4-iosios šventės mintis. Šventasis pats kovoja; kovoja su piktu savy ir valstybės gyvenime, kovoja su svetimais dievais, nešamais mūsų tautai iš rytų. Jis kovojo ir kaip stebuklingas karys, vadovaudamas po savo mirties Lietuvos karių žygiui prieš rytų priešą.

Dvasia apvaisina tikrąjį karingumą. Asketizmas apvalo kiekvieną kovą nuo išrokavimo ir ambicijos, nuo skriaudų ir žiaurumo. Ir šventumas iškelia dvasinių ginklų vertę ir patiems fiziniams ginklams suteikia aukštesnės prasmės. Šventasis kovoja visada — net miręs, net šimtmečiams praėjus. Ir niekas taip gerai nesuvokia, kas yra kova be atvangos, kaip valstybininkas asketas ir šventasis, kuris toje kovoje pats save sunaikina. Jo kova pasidaro pašventoji kankinystė.

Štai kuo mūsų šventasis išreiškia ir simbolizuoja visos tautos šimtmečiais dėtą ir šiandieną dedamas kankinių aukas. Kovo 4-tąją sueina tos aukos į šv. Tautos Globėjo altorių, kad per jo užtarimą būtų paaukotos Tautų Viešpačiui. Nes Dievo rankose yra duoti tautai pergalę, o mūsų uždavinys kovoti gerą, teisingą ir herojinę kovą — tokiu tikėjimu ir pasiaukojimu, kaip šv. Kazimieras.

MIŠKO

B
R
O
L
I
S

Jis išėjo dar aušružei neišaušus
Iš savo prabočių mylimų namų...
Ak, nebūta jau tada dienų ramių -
Jis išėjo iš tėvų namų
Dar aušružei neišaušus -
Tas vienturtis, močios mylimiausias...

- Auginai kaip žiedą bijūnėlį,
- Manó kūnas, mano kraujas ir širdis...
- Aš meldžiausi, aš budėjau per naktis -
- Mano meilė, mano kančios - paslaptis...
Tartum klevas žaliuonėlis,
Jis gyventi ir žydėti pasikėlė...

Vieną vasarą žaliom palaukėm
Atmarmėjo svetima žiauri šalis
Ir užplūdo mūs sodybas - kraujas ir ugnis...
Į vergiją žmogų vijo svetima šalis,
Sielvartas upeliais plaukė -
Tad - išėjo jis slaptai palaukėm.

Nemuno srovė dar teka, liejas jūron -
Plauna - nenuplauna sopulio žaizdų...
Pelkėse, miškuos berneliai Lietuvos vardu,
Išbudėję tūkstantį ir šimtą valandų -
Ligi lašo geria vargo taure sūrią...
- Neša Nemunas tą skaudų skundą jūron...

Vieną naktį jau negrižta broliai -
Gula vieškely vienturtis amžinai...
- Motin, net sūnaus tu kapo nežinai...
Kaip klevelį, bijūnėlį auginai...
- Už tėvynę, už savo laukus, šilojus,
Miršta vieškely pašautas miško brolis...

NE NAMUOSE

J. Kruminas

Gražu. Ir saulė kelias ir sėda.
Ir naktį žvaigždės erdvėj melsvoj.
Bet čia nežydi nė vienas žiedas
Taip baisiai skaisčiai, kaip Lietuvoj.

Praplaukia upės pro plyną lauką,
Krantuos negieda žilvičiai, ne -
Kaip jie užgieda Nemunui plaukiant
Pro aukštus tiltus toliam Kaune.

Vasara eina. Ir atsikėlęs
Supasi vėjas marių bangoj.
Bet čia perkietas pakrančių smėlis,
Skurdesnės pušys nei Palangoj.

Senumu kvepia varis čia žalias
Ir miestų bokštai dangun mesti -
Bet jie prilygti vis tiek negali
Bažnyčių bonioms Vilniaus mieste.

Pralėks, paraúbaus vasaros paukščiai,
Ir neliks džiaugsmo ir šilumos.
Argi mes liksim vieni ir baukštūs,
Be savo žemės ir ne namuos?

Vėjas

Venancijus Ališas

Nėra čia medžių be namų. Kai saulė sėda.
Ant mano veido niekas nemeta šešėlio.
Nėr upių, ežerų nė linksmo šaltinėlio.
Palaistyti bent vienai karštos žemės pėdai.

Aplinkui grubūs akmens troškulio dykynėj
Rūsčių įstatymų į draugę surakinti.
Ne paukščio tat giesmė, girdžiu vaitojant klintį
Aitrus garsus girdžiu, lyg verksmą šermeninį.

Tai vėjas. Apraiška vienintėlė gyvybės,
Judėjimas vangioj tyloj, buvimo siela
Ir spindulys numirėlio kapo sužibęs.

Klausytis jo apkurtusiam krašte taip miela
Ir jausti, kaip po kojų žemė susiūbuoja,
Kaip širdį žadinam, gyvenimui abuoje.

Rinkimai Ir Apelsinai

PAULIUS EIGIRGALA

Ką turi rinkimai su apelsiniais? — nustebsite. — O vis dėl to mano tėvynėje apelsinai per tarybinius rinkimus mano apylinkėje sukėlė nemaža triukšmo... nuoširdžiai pasakojo siauraakis kaukazietis virėjas kovojęs italų fronte.

— Taip, taip, girdėjau. Apelsinus pas jus fabrikuose dirba, nenoromis įsikišau, prisiminęs "raudonųjų draugų" tvirtinimus, kada jie ant sugverusių tankų atbildėjo į Lietuvą "išvaduoti" mus nuo visko.

— Tai nesąmonė. Fabrikuose jų niekas nedirba. Apelsinai auga Kaukaze, kur yra mano gimtinė — užginčijo virėjas. Ir man nekartą teko kvėpuoti apelsinų žiedais, bet vaisiai - - - et. Geriau papasakosiu aš vieną rinkiminį įvykį su apelsiniais, kuris turėjo nelinksmas pasekas.

— Pasakok, pasakok, — susidomėję sustojom aplinkui virėją.

— Taip, tai buvo prieš pat karą. Mano pažįstama, caro laikų uriadninko našlė Lidija Džigitova buvo savo gyvengrupės aktyvistė ir veikli spartuolė, todėl nežiūrint jos senyvo amžiaus, komsorgo Simbakovo buvo užskaityta veikiausia jaunių pirmūne ir socialiniai - klasiniai susipratusia. Be to, ji buvo raštinga, kas mūsų gyvengrupėje buvo retas dalykas.

Simbakovas vedė didelį paruošiamąjį darbą "rinkimams į aukščiausiąją tarybą". Lidija Džigitova padėjo sudarinėti gyventojų sąrašus, tikrino davinius, lankė butus. Tas darbas reikalavo didelio atidumo ir ypatingo pasišventimo...

Taip mokė komsorgas Simbakovas.

Du mėnesiai prieš rinkimus visi laikraščiai mirgėjo rinkiminiais straipsniais... Po to sugriaudė radijas — jo visasąjunginį balsą pasigavo oratoriai, vadinami agitpropais. Atrodė panašu į priartėjančią audrą. Triukšmingai užė mitingai, susirinkimai, o radio griausmas ir kilnojamasis kinas užė ties "tarybinės liaudies" dirbančiųjų galvomis... Pagaliau praplupo lapelių, plakatų ir atsišaukimų lietumi.

Priartėjo rinkimai, nuo kurių niekur negalėjai pasislėpti.

Tame agitacijos ir propagandos sukuryje sukosi ir našlė Džigitova. Ji rašė, perrašinėjo, kabino, klijavo.. Iš visų langų, nuo tvorų ir sienų, iš visų kampų žvelgė barzdotasis Marksas, siauraakis plikis Leninas ir ūsuotas gruzinas Stalinas. Ant kiekvienos sienos ar tvoros galėjai perskaityti "vadų herojų" biografijas, kiek kančių, areštų, paniekos, kalėjimų patyrė raudonieji herojai, kol priartėjo laimės valanda ir jie pateko ant visų sienų ir tvorų... Komunistų blokas juos, kaip geriausius iš geriausių rekomendavo nesvyruojant rinkti į "aukščiausią tarybą".

Bet... ak, ta nesupratinga liaudis. Ji slankioja pro "herojų" portretus su rūpsčiais, kur gauti puskilį duonos, keletą gramų sviesto, lašą aliejaus, ar mediniais padais brezentinius batelius sušalusiems vaikams apauti... Ant portretų lijo ir jiems nublukus nerūpestingas afišų klijuotojas ant Stalino portreto užklijavo cirko reklamą su klouno snukiu. Ir išėjo taip: viršuje rudasis

cirko klounas, o apačioje pirmojo plakato parašas "mylimiausias tėvas-mokytojas-draugas Stalinas, kandidatas į Aukščiausią Tarybą".

— Ir kas atsitiko su afišų klijuotoju? — paklausiau.

— Ak, smulkmena: jis kaip kontrevoliucionierius su visu cirku buvo pasiustas pas baltasias meškas... — tesė toliau kaukazietis. Tas gali kiekvienam atsitikti. Oratoriai jį vartojo kaip pavyzdį, su koku atidumu ir rūpestingumu reikia dirbti priešrinkiminį darbą. O savaitė prieš rinkimus visur pasirodė plakatai, kad sudarytos specialios komisijos, kurios priima pranešimus apie asmenis, kurie neverti dalyvauti rinkimuose.

Kinuose prieš pradžia seanso sušvisdavo rékla: «Neužmiršk rinkimų». Radijas koncerto ar operos viduryje staiga nutildavo ir storas grėmingas balsas klausdavo: «Ar pasiruošei rinkimams». Estradoje juokdarys Patašovas laike Lizos arijos «kaip aš kenčiu, kaip aš vargstu...» staiga nutraukdavo ir pabrėždavo: «matote, tai vis belaukiant rinkimų». Krautuvių sąskaitos, laiškų vokai turėjo šampus: «Tavo pareiga dalyvauti rinkimuose».

Vienas fabriko direktorius užsidegęs priešrinkimine aistra įsakė ant kiekvienos vidujinės kabinos durų pusės, fabriko išvietėje užrašyti: «Nepasivėlink į rinkimus». Deja jis persistengė ir buvo "perkeltas" pas afišų klijuotoją. Bet užrašai išvietėje paliko, nes buvo griežtas draudimas panaikinti viską, kas turi bendro su rinkimais.

Dieną prieš rinkimus, visi aktyvistai, priešakyje su Simbakovu vaikščiojo po butus, ragindami visus lygiai 6-tą val. susirinkti prie vartų, iš kur organizuotai žygiuosią rinkti.

— Leiskite, pareiškė batsiuovys, Kučikovas pradžia 9 val.?

— Taip... bet atidarys 7-niomis, nes laukiama didelis rinkėjų suplaukimas. Tai kam jums stovėti eilėje kelias valandas, kad pirmieji atlikę pareigą, su apelsiniais grįšime namo.

— Kaaiip??? Su apelsiniais?

— Taip. Bufete bus veltui...

Apelsinai nulėmė rinkimų eigą. Visi sutikome anksti pasiruošti. Inva'idui armeniui Adomui Vagapjanui buvo padaryta išimtis. Buvo nutarta kad jaunieji jį paims su neštuvais, kai tik pajudės rinkiminė eiseną. Kad senis invalidas netriukšmautų, buvo nutarta jį gerai pavalgydinti ir šiltai aprengti. Bet invalido žmona tik palingavo galva, nes be pilietinio karo ordinų, jie nieko neturėjo, o tų garbingų blizgučių pilvui nepakanka...

Tačiau - apelsinai... Net Džigitova susisvaajo: vienas bus anūkei Dūniai, o kitas dukrai Zinočkai...

Tą dieną rajoninių komisijų pirmininkas aplankė visus rajonus.

Gyvengrupės pirm. drg. Kontorovas, demonstravo, kaip užpildomas lapelis, sulankstomas, įdedamas ir išmetamas.

— Įmetamas, — pataisė jį pirmraikomas

Albumblatas, — patenkintas, kad jo rajonas pagal aktyvumą éjo visų priekyje.

Iškilmingas momentas artėjo. Visa šalis, kaip vienas žmogus, atiduos savo balsus geriausiems iš geriausių, garbingiausiems iš garbingiausių, kurie nuves tarybinę tėvynę į tikrųjų tikriausiųjų socializmą. Visi buvo iškamuoti ir pervargę, nes kasdieną ir naktimis iš sapno prikeldavo garsia-kalbiai: rinkimai, rinkimai, rinkimai... Ir taip be galo...

Penktą valandą ryto visų kambarių reproduktoriai sugiedojo:

Vstavaj, proklijatjem zakleimiony,

Vies mir golodnych i rabov.

Visi sujudo ir skubėjo rengtis. 5.50 val. sugriaudė maršas ir dainos:

Mes į rinkimus eisim,

Čub-čub-ra, čara-ra,

Deputatus išsi.inksim

Bum, blium, sim-badra.

O šeštą valandą L. Džigitovos kolektyvas jau laukė prie vartų. Visas miestas buvo išpuoštas plakatais, vėliavomis, atsisaukimais, transparentais... Liuosdienis, bet visos gatvės knibždėjo žmonėmis. Lengvosios mašinos, sunkvežimiai pergrūsti žmonėmis... muzika, dainos... Taip gali elgtis tik tauta, kuri visko turi ir jai trūksta vienu r i n k i m ū.

Visi skubėjo į rinkimų punktą. Priekyje iškilmingai nešė invalidą Vagapjaną ir drg. Stalino portretą. Invalidas, kaip žmogus nesusilaikas, po kiekvieno stuktelėjimo, barstė riebius žodelius. Reikia nors ir nenoromis dainuoti, kad nesigirdėtų invalido Vagapjano šūkių, kurie sugadintų visą rinkiminę šventišką nuotaiką. O žmogus jis kieto būdo ir nuraminti nesisekė.

Simbakovas nubėgo pirmyn. Atidarys 9-mis, bet jis norėjo, kad jo žmonės prie durų būtų pirmieji. Tegu Albumblatas pamatys, kas vertas pagyrimo. Jis iškelia ir palaiko Privalskienę, bet visi žino už ką. Jis gaila neturi to, ką turi Privalskienė.

Deja.. O baisumėlis. Prie tuščio darbkomo sandėlio, kur buvo rinkimų urnos, — jau bangavo minia. Skandalas. Simbakovas vanagu puola minią:

— Kiaulystė! Kas įsakė rinktis? Tik žmonės nuo ryto šaldyti! Tai kankinimas! Už tai atsaky-sit! Jūs - patys susirinkot, ar organizuotai?

Ne, tai buvo «savisuplauka», nes visi žinojo apie apelsinus. Jis liepė išsiskirstyti, bet jau buvo vėlu: prisiartinio ir grupė. Negi išvaikys vienus ir paliksi kitus? Jis surado išeitį.

— Jūs pavieniai — neorganizuota liaudis stokite čia, o jūs (tai į savuosius), jūs kolektyviai -- čia. Ir tokiu būdu surikiavo ankstyvuosius prie visai neatidaromos durų pusės. Invalidą, kad savo žodeliais neardytų momento iškilmingumo, nunešė pas sargą. Prie jo paliko dvi komjaunuoles — kad iš tarybinio "herojaus" pasimokintų gražbilystės. Dar Simbakovas pagrūmojo invalidui kumštimi ir sumurmėjo:

— Už tavo keiksmus, jeigu tu nebūtum "herojus" ir invalidas, tai aš tuojau pat čia invalidu paversčiau, o gal ir sumalčiau į košelieną, bet dabar.. — ir jis mostelėjęs išbėgo.

Invalidas Vagapjanas susierzino ir ėmė taip staugti, kad kuomjaunuolės išsigandusios pabėgo. Jas pakeitė du kuomjaunuoliai, kurie jo keiksmus skubiai žymėjosi į savo užrašų knygutes.

Rinkikų minia išaugo, kaip banguojanti jū-

ra. Pusę devynių atvažiavo rinkomas, valdžios atstovai, liaudies milicija. Apelsinų nebuvo. Tai visus labai jaudino. Pagaliau prie durų sustojo gastronomijos sunkvežimis ir iš jo iškėlė dvi tvirtai užkaltas dėzes. Minia pamaldžiai persis-kyrė. Iš dėžių padvelkė gėlių aromatu ir saule. Geltoni vaisiai pro plyšius blizgėjo auksu...

Komisija gavusi apelsinus, net sustenėjo. Rajoniniam sąskridyje buvo pranešta, kad kiekvienas punktas gaus po 4 dėzes, o dvi jau "nudžiūvo". Aptarti padėčiai, atidėjo rinkimų pradžia. Gatvėje nerimavo minia. Pradėjo daužyti duris. Kai niekas nepadėjo, atnešė invalidą Vagapjaną ir tas keiksmų tirada privertė atsiliepti.

— Draugai, neardykite tvarkos, leiskite pasirošti.

Tada invalidas taip riebiai nusikeikė, kad minia net pritūpė, o durys momentaliai atsidarė. Jose pasirodė Privalskienė.

Ileisk... motina tavo... ir šen ir ten... — sukriokė invalidas Vagapjanas ir žmonės nedidele srovele pradėjo sunktis į vidų. Įsikibusi į invalido koją įčiuožė vidun ir Džigitova. Visi bijojo, kad gali nesusipėti ant apelsinų, nes komisija taip pat žmonės...

Visą virpėdama Džigitova slinko prie bufeto, bet liaudies milicininkas nukreipė ją prie rinkimų urnos. Įėjusi kabinon ji paėmė kortelę ir pamatė joje tik du vardus: Stalinas-Molotovas. Viskas. O ji buvo maniusi įrašyti "geriausia iš geriausių" pagal savo nužiūrą. Tada ji išėjo iš kabinos ir susirūpinusi paklausė:

— Sakykite, draugai, kokį deputatą į kandidatatus aš turiu išrinkti? — prie jos greitai prišoko vienas tipelis ir sušvokštė:

— Jūs ardot rinkimų paslaptį. Pirmiausia ne deputatą į kandidatatus, bet kandidatą į deputatus turite išrinkti. Antra — kiekvienas rinkikas tenka ką nori. Eikit, netrukdykit, jūs jau atžymėta, — ir išsigandusią senutę vėl įstūmė į kabiną.

Ji pagalvojo, pagalvojo ir nubraukusi abudu vardus parašė: «Aš renku deputatą į kandidatatus drg. Budioną.» Tą pilietį ji nutarė rinkti tik todėl, kad jis buvo panašus į jos kadaise mirusį vyrą. Paskui ji užlipdė voką ir grįžo į salę, kuri buvo dekoruota raudonomis paklodėmis ir "herojų" portretais. Bet visus tik įdomavo:

— Kada duos apelsinus?

Salėje jau knibždėjo minia atlikusių savo pareigą ir niekas nenorėjo pasišalinti, o nauji jau nebetilpo. Komisija nutarė dalį apelsinų išduoti tiems, kurie jau balsavo. Ant bufeto pastatė vieną jau apytuštę dėžę ir vienas rinkomo narys pasilipo ant stalo. Jo kišenės buvo įtartinai išpūstos.

— Draugai, mes sulaukėm laimingo momento, kada mes...

-- Gavome apelsinų, -- klyktelejo iš kampo invalidas.

-- Tylos, -- suriko kalbėtojas ir tesė: -- mes išpildėme savo pareigą ir galim ramia sąžine pasakyti...

-- Duok apelsinų, -- vėl perkirto invalidas Vagapjanas, o minia nusikvatojo. Matydamas, kad iš kalbos nieko neišeis jis nurodė į dėžę liepdamas paimti po du apelsinus iš eilės, nesigrūdant...

Po tų žodžių minioje atgimė pirmykštis žmogus. Visi staiga griuvo pirmyn. Nelaiminga Privalskienė, stovėjusi už bufeto, buvo priplota prie

isenos. Vazonai, gėlės, herojai ritosi žemėn ir buvo minios sutrypti. Kriokimas, stenėjimas, šauksmas pripildė salę. Stovintieji gatvėje pajuto, kad jau jiems paliks tik "sausį" rinkimai, kartu su durimis įgriuvo vidun...

— Pirmyn, Serioža, ei, duok šen, Pauluša...

Milicija visą padėtį įvertinusi, puolė gelbėti vaisius. Bet dėžė, kaip pūkelis pakilo oran plėšiamas dešimties rankų. Lentos, piūvenos ir vaisiai pasipylė ant rinkėjų galvų. Sutraškėjo lūžtančių stalų kojos, suplyšo raudonos paklodės... Visi rėkė, klykė, koliojosi, draskėsi ir grūmėsi...

Rinkimai vyko gyvoje nuotaikoje.

Džigitova aštriu stalo kampu prispausta prie sienos jau negalvojo apie apelsinus, tik stengėsi gyva iš čia išsilaisvinti.

— Duok šen, duok šen... Antrą dėžę, antrą... -- klykė minia, slėgdama sugriuvusius ir ant jų lipdama. Tada Džigitova sukaupusi paskutines jėgas suklykė skerdžiamo gyvulio balsu:

— Prakeikti... Būtkie prakeikti su savo rinkimų komedija...

Tai buvo perkuno trenksmas, ar kubilas šalto vandens. Visi išgirdo ir per akimirką nutilo. Mirinoje tyloje žmonės šluostėsi kraują, kėlėsi, valėsi rūbus ir gėdinosi vienas kito.

— Ką jūs pareiškėte, piliete? — švelniai ją paklausė vienas rinkimų "globėjas" paimdamas už rankos. Tik dabar ji suprato savo žodžių baisumą.

Ją atsargiai išvedė, švelniai pasodino į lengvą mašiną ir nusivežė. Urną į kurią ji buvo įmetusi savo «balsą» užanstpaudavo ir taip pat išvežė. O rinkimai vyko toliau...

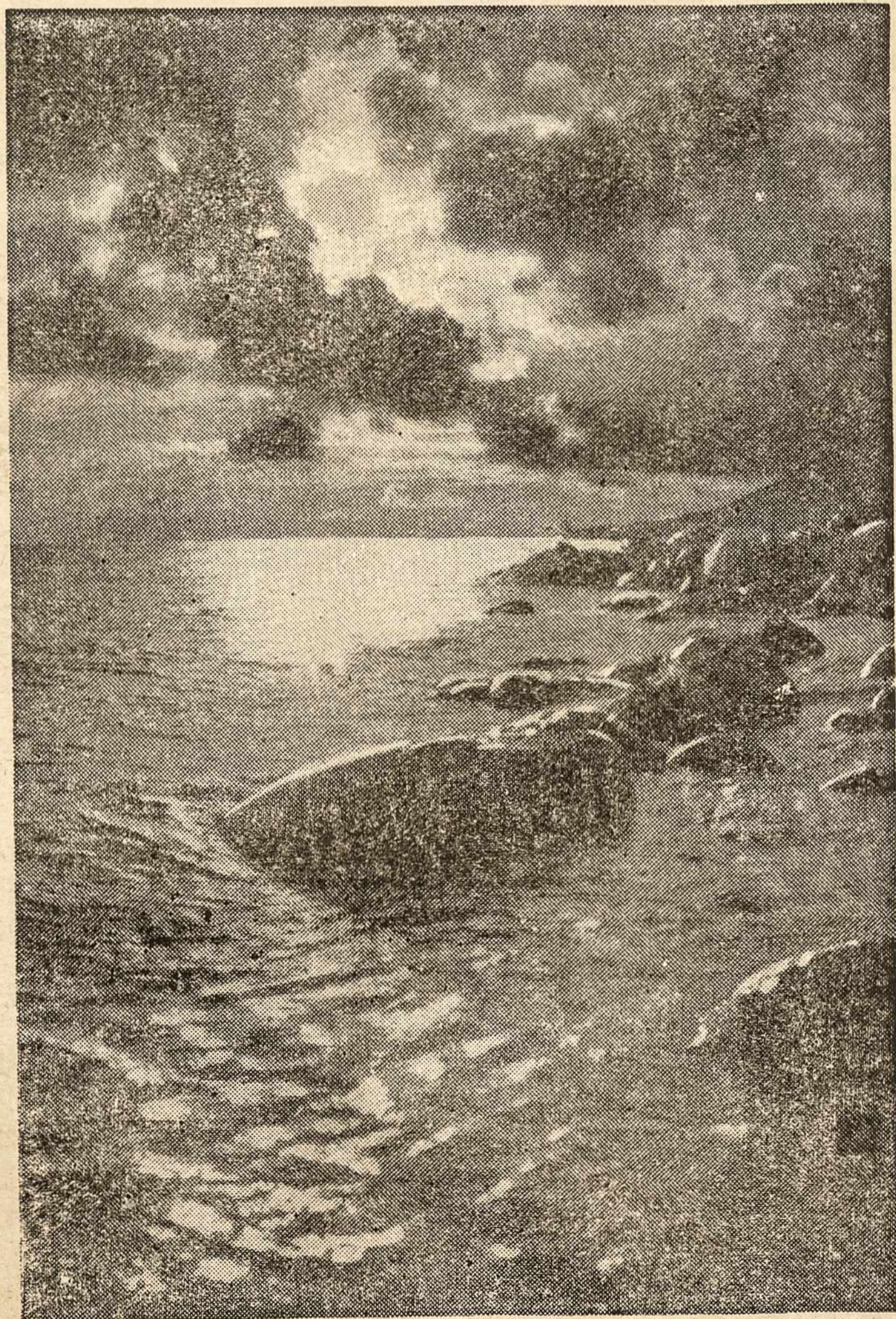
Tardoma Lidija Džigitova niekaip nemokėjo paaiškinti, kodol ji drįso užbraukti jai duotus kandidatus ir įrašyti kokį tai Budioną.

Ji tylėjo ir nesiaiškino, tik jos lūpos virpėjo.

Džigitovos likimas buvo greitai nuspręstas: dešimt metų pabendrauti su baltosiomis meškėmis ir apdūmoti, kaip nereikia drumsti "demokratiškiausių visame pasaulyje tarybinės liaudies rinkimų".

Aukščiausios Tarybos trone pasiliko sėdėti tas pats pernykščių metų Juczapas, o nariais tapati partija. Maskvos radio pranešė, kad mūsų apylinkė balsavo 103-mis nuošimčiais.

Simbakovas iš to džiaugsmo nusinešė pas Privalskienę du butelius vodkos, pasigėrė ir užmigo niekur pasipriešinimo nerandančio žmogaus miegu.

Gražusis Lietuvos pajūris

ŠUOLIS

BEDUGNĖN

P. Kaributa

(Tąsa iš 55 Nr.)

Nakties tyloje, kaip šešėliai, vis kopiname ir kopiname aukštyn. Apie vidurnaktį pasiekiame «Monte Ciostro» kalną. Aukštame danguje, lyg tamsiame aksome, mirga spindinčios Grižulio Ratų žvaigždės. Sidabriniu debesėliu apsisupęs blizgančiame kalnų ežerėlyje maudosi šviesus mėnulis. «Monte Ciostro» ramiai sau ilsisi minkštomis sniego duknomis galvą užsiklojęs.

Akys klaidžioja po tas užburtas grožybes, širdyje tyvuliuoja ilgesys, o kūnai nuo to sunkaus kopimo mirtinai nuvargę ir kojos velkasi tartum švininės. Mulai ir žmonės visiškai pavargę, svyruliuoja vietoje ir niekas nenori stumtis toliau. Atrodo, jog turėsime sustoti ir nakvoti, kur esame, po atviru dangum.

— Už dvidešimtės minučių yra seno vienuolyno patalpos, kur mes galėtume patogiai ilgesniam poilsiui įsitaisyti — pataria man Barba Negra. Sužinoję žmonės atkuto, sujudo. Net mulai, rodos, paspartėjo. Už pusvalandžio nubalnoti mulai jau ganėsi vienuolyno aikštelių žolėje, o kareiviai kas kur pasirinkę sau tinkamą vietą sugulė miego.

Kai viskas nurimo, patikrinau sargybas ir jų pamainas. Po vakar dienos kautynių prie Cadiniano, nuovargis, nervų įtempimas ir nemiga pareikalavo ir iš manęs poilsio. Pradžioje miegas nugramzdina nebūtin visus jausmus ir išpūdžius. Tik vėliau, matyti, didžiajam nuovargiui jau praėjus. sąnariams nuo nejudėjimo ėmus tirpti ir paryčio šalnai pradėjus nugarą laižyti, užgulė sapnai.

Sapne atsitinka kažkas baisaus. Rodos, bėgu Kauno gatvėmis, o mane vejasi griūvanti kalnai. Viskas svyruoja, griūva įgulos bažnyčia ir Rotušė susmenga į žemę. Bėgdamas lipu į žaliąjį kalną, o ten, rodos, ant Prisikėlimo bažnyčios bokšto kopia Aza ir nori ant mėnulio pakabinti savo išmuštą akį. Per sapną šaukiu jam: Aza... Aza... kodėl tu nori įdėti mėnuliui savo akį? ..

— Ko tu rékauji?... kokią akį?... -- pažvarbusiu balsu klausia manęs Pranas ir judina už peties. Nubundu. Rytas švinta. Stovykloje visi miega, net mulai sugulę. Vakaruose pro seno pilies bokšto griuvėsius dar mirga paskutinė žvaigždė. Brėkšta. Žemai, giliai kalnų papėdėje baltuojanti migla drykso virš gausių vynuogynų. Virš galvų ūžia léktuvų motorai -- tai jankiai grįžta aplankę Berlyną. Prasideda poilsio ir atvangos diena. Tikiuosi, jog šiandien atostogausime niekeno nepastebėti, be šūvių ir be aukų.

Toliau, žiūriu, stovi senis italas, matyt, šios vietovės vienintelis gyventojas. Atrodo, svarsto, kiek jam žolės nuėdė mūsų mulai. Jis prieina ir

teiraujasi «tenente» (leitenanto), o sužinojęs ko norėjo, pradėjo mane nepaprastai girti ir tiesiog didžiutis. Toliau, labai gailiai skundžiasi savo vargu, o akys vis tarp mano mulų klaidžioja.

— Aa, štai kur jis taiko, -- pagavojau aš. Dabar supratau. Jų gudrus italas nori atlyginimo už nakvynę jo žemėje.

-- Klausyk, citadino, (pilieti) ar nenori pirkti mulo? -- paklausiu senį.

-- Mulai man labai reikalingas, bet aš esu toks vargšas. --

-- Na, gerai, galim susitarti. Tu man nieko nesakysi už paviešėjimą, o aš išvykdamas tau mulą duosiu dovanai. Tuo tarpu gerai išžiūrėk ir išsirink! -- Su italų sudaryta draugingumo ir nepuolimo sutartis. Dabar jis mūsų vokiečiams tikrai neišduos. Garantuota.

Turėdamas laiko apžiūrinėju apylinkę ir buvusio vienuolyno patalpas. Vienolyno celių labirintas iškaltas tiesiog kalkakmenio uolose, o iš jų veda laiptai į aikštėlę. Dabar tose celėse įsitaisė kariai, kur kam patiko. Mudu su Pranu pasirenkame sau vietą senoje koplyčioje.

Tas vienolynas buvęs pradėtas kalti į kalkakmenio uolą pirmaisiais krikščionybės amžiais, aukštai kalnuose, kur buvo vandens upelis ir keletas aikštelių, į kurias sunešdami žemę krepšiais vienuoliai pasigamino daržus ir dirvas.

Koplyčios sienose dar iki šiol yra gerai užsilikusios, tiesiog ant nulygintos sienos pieštų paveikslų. Vietomis dažai žmogaus ranka nulupinėti, bet kaikurių šventųjų veidai dar labai gerai išsilaikę, ir prie saulės spindulių atrodo beveik kaip nauji.

Pavakare nueinu apžiūrėti pilies griuvėsių, tūnojančių antroje kalno daubos pusėje. Paskui mane atselira senis italas. Jis džiaugiasi sutartimi dėl mulo ir labai šnekus. Aš dairausi.

-- Matai, senjor, ten žemai baltuoja -- rodo senis ranka į bedugnę. Matau kažką prarajoje baltuojant, bet plika akimi negalima išskirti.

-- Kas tai? -- klausiu.

-- Žmonių kaulai -- paaškina senis.

-- Kodėl?... tokioje neprieinamoje vietoje -- teiraujuosi sudomintas.

Senis pradėjo pasakoti: -- Kartą vokiečiai rado vieną savo kareivio lavoną upėje. Vėliau išaiškino, kad kareivis buvo užmuštas ant tilto, paimtas iš jo motociklas, o lavonas įmestas į vandenį. Tada atvyko Gestapo būrys išgaudė apsupę miestelį visus vyrus, atskaitė kas dešimtą, atvarė čia ir gyvus sumetė į šitą bedugnę. Gyvuosius išsivežė nežinia kur. Italai partizanai, keršydami už savo gimines ir draugus, užpuolė

pravažiuojanti pilną vokiečių kareivių sunkvežimį, suėmė juos, o paskui užmuštus ir gyvus sumetė į tą pačią vietą.

Italas persižegnoja ir kalbėdamas maldą nuėina prie mulų. Prisidedu ranką prie kaktos, kad galėčiau gerai išžiūrėti. Tuo metu subilda krintantis akmenėlis. Pakeliu galvą ir matau vos pora metrų virš manęs ant uolos sėdintį sunkiųjų kulkosvaidžių skyrininką Michailą. Jis nuleidžia ant diržiuko žiūronus, per kuriuos, matyti, jau senokai jis žiūrėjo į tą pačią vietą. Pažiūriu. Nuleidžiu žiūronus ir sunkiai, giliai atsidūstu.

— Žmonių pamišimo liūdininkai — pratariau. Michailas nusileidžia žemyn. Susėdame ir užsirūkome. Jis tartum negirdėjęs mano pastabos, tyliai kalba, žiūrėdamas į bedugnę:

-- «Čudesnaja mogila!» (stebuklingi kapai). Tik pamanyk -- nors jie jau negyvi, bet jie vis dar, rodos, gyvena. Jų kaulus dieną saulė sušildo, naktį mėnuo žaidžia su jais, o rytais rasa nuplauna. O šį rytą girdėjau, kaip lakštingala suokė toje prarajoje. Žinai, jų kūnų jau nebėra ir gyvybė sunaikinta, bet šitie kaulai mato dangų ir su juo gyvena dienas ir naktis. Matai, jų gyvenimas nors miręs tęsiasi... ir juos pasiekti ten sunku, ir aš niekur nemačiau puikesnių kapų! Jeigu kareiviui mirt, tai geriau palikti savo kaulus šitoje baltoje bedugnėje, negu pūti, trūnyti kur Karelijos tarpežerių išmirkusiam dumblyje... --

-- Už ką kareiviai ir civiliai čia paklojo savo kaulus?...

-- Todėl, kad vieni kitiems pasidavė, manydami, jog negalintis toliau gintis nebūs kerši-

namas... kvailiai! -- iškošė Michailas.

-- Akis už akį - keršto įstatymas, ir valstybės įsakymų pildymas, kurių vardan būna pateisinami visoki karo nusikaltimai — sakau aš.

— Aš su tuo nesutinku — atsako Michailas ir tęsia: — ...ir žmogui yra neimanoma sutikti, kad tikslas pateisintų priemones, kaip kad mus mokė raudonieji politrukai. Vardan partinių principų, kaip pas mus sovietuose, daromi žiauriausi nusikaltimai, ir jie netelpa nei žmogaus protei nei širdy! Tai daroma, būk tai dėl geresnės ateities, bet nuo nusikaltimo praeityje žmogus ne-

gali pabėgti niekur nei šiandien, nei rytoj, niekad... šetono darbas! -- --

— Visur tas pats... taip kaip ir čia, — pridedu, bet Michailas manęs, rodos, visai negirdi. Jo akys kažkur paklydo anoje bedugnėje ir jis kalba toliau, tartum kokio prisiminimo užhipnotizuotas, tartum, apsvaigęs. Tiesa, Michailas paskutiniu laiku pradėjo vis dažniau ir daugiau išgerti, o kaikada grieždavo dantimis ir pats vienas keikdavosi. Ir šį kartą, bent pradžioje atrodė visai blaivus, bet nesavas. Jis kalba:

— Karelijoje, po karo su suomiais... Volodia ir kiti stovėjo pagal komandą «ramiai!». Centralinio Komiteto VKP(b) sekretorius A. Ždanovas netikėtai nutraukė savo prakalbą kietomis frazėmis: «Mūsų karys neturi patekti nelaisvėn. Raudonarmietis gali būti belaisviu tik tai mirės. Tuo jis yra tobulesnis už visų kitų šalių karius. Mūsų karys kovoja už idėją, jeigu ta idėja jam būtų ir ne pagal jo įsitikinimus. Kas gyvas patenka nelaisvėn, tas išdavikas, ir turi būti sunaikintas».

Dvyliktą valandą nakties Volodia išrikiavo būrį ir paskelbė uždavinį. Pirmą valandą nak-

ties Suomijų stotyje būrys pasikrovė į specialų traukinį, ir išvyko Sestrorecko link. Kurčioje buvusiojo pasienio su suomiais stotelėje pasitiko juos šaltas miglotas pavasario rytas. Visa tos stotelės geležinkeliečių tarnyba buvo kažkur išsiūsta. Nedidelio karelių kaimo gyventojai penkių kilometrų atstume, taip pat buvo išgabenti nežinia kur.

Perone būrio laukė penki NKVD pareigūnai. Viešpataujant visiškai tylai Volodios žmonės išsikraustė ir išsirikiavo pagal pylimą. Geležinkelio stotelėje ir prie Morzės aparatų sėdėjo čekistai.

Volodios grupė buvo Nr. 14. Jo žinioje 35 žmonės: 20 lengvųjų kulkosvaidžių ir 15 ginkluotų automatiniais pistoletais.

— Draugas leitenantas geriate? — paklausė enkavedistas.

— Taip.

— Štai konjakas.

— Dėkui.

— Jūsų žmonės gaus po 200 gramų spirito.

-- Dėkui.

Ešelonas iš Suomijos su gražinamais iš nelaisvės raudonarmiečiais atvyks 8.15 val.

Volodia pažiūrėjo į laikrodį, buvo 6.45 val. ryto.

— Draugas leitenante, prašau susipažinti su apylinke -- pasakė jam NKVD pareigūnas, nedėvėjęs jokių laipsnių, ir parodė rubežių, paruoštus kulkosvaidžiams lizdus ir netoli stoties miške padarytą iškasą. Vieta buvo nelygi, nusėta eg-laičių ir beržiukų krūmais. Diena žadėjo būti graži. Ryta! nusidažė ružavai. Migla virto garais ir palengva sklaidėsi.

Jie nuėjo apžiūrėti vietovės. Čekistas kalbėjo piktu balsu:

— Žiūrėkite, tuo keliu jie būriais leis pakalnėn. Kada jie įeis tuo keliu į iškasos vidurį, jūs atidengsite kulkosvaidžių ir automatų ugnį iš trijų pusių. Tuos, kurie užkoptų ant iškasos kran-to ir bandytų bėgti į ketvirtąją pusę, iš antros šlaito pusės pasitiksime mes.

-- Kiek jų? -- paklausė Volodia.

— 273 žmonės, — Čekistas išsiėmė pokelį cigarečių «Bielomor kanal». Jie užsirūkė. Volodiai norėjosi patraukti iš butelio konjako, kurį išeidamas jis įsikišo kišenėn, bet jis varžėsi šito žmogaus, kuris vanagiškai žiūrėjo į jį.

— O štai mūsųškiai atveda ir jūsų žmones. Parodykite kiekvienam jo vietą. Aš einu priimti belaisvių sąstatą. Na, mes perskaitysime lavonus: jeigu bus 272, jūs būsite 273-čias, draugas leitenante! —

Čekistas nuėjo. Volodia gėrė iš butelio dideliais gurkšniais. Jis išdėstė savo žmones. Jo šūvis iš nagano turėjo būti ženklas žudynių pradžiai. Staiga jis sudrebėjo pažiūrėjęs į čia pat prie jo esantį seržantą. Tas buvo baltas kaip drobė. Garvežio švilpukas metė skardų aidą per apylinkės miškus, o švariame ore einančio traukinio dundesys buvo nuostabiai skardus. Kada

traukinys sustojo jis išgirdo komandos balsą.

— Išlipti ir išsirikiuoti! — Pasigirdo tūpčiojimas iššokančių žmonių, o paskui įvairūs balsai pradėjo kartoti komandą.

-- Pirmas skyrius eilėn!

— Antras skyrius eilėn!

— Dešinėn lygiuok!

— Ramiai!

Toliau pradėjo balsas, matyti, priklausantis enkavedistui:

— Draugai raudonarmiečiai, vadai ir politvadovai! Aplinkybėms susidėjus jūs buvote prieš nelaisvėje, pernešėt daug vargo, paniekinimo ir kančių. Dabar, kada galingoji raudonoji armija, vadovaujama draugo Stalino...

Galingas grįžusiųjų «u r a!» sudrebino apylinke, kartojosi, augo ir griaudė... Kalbėtojas tęsė:

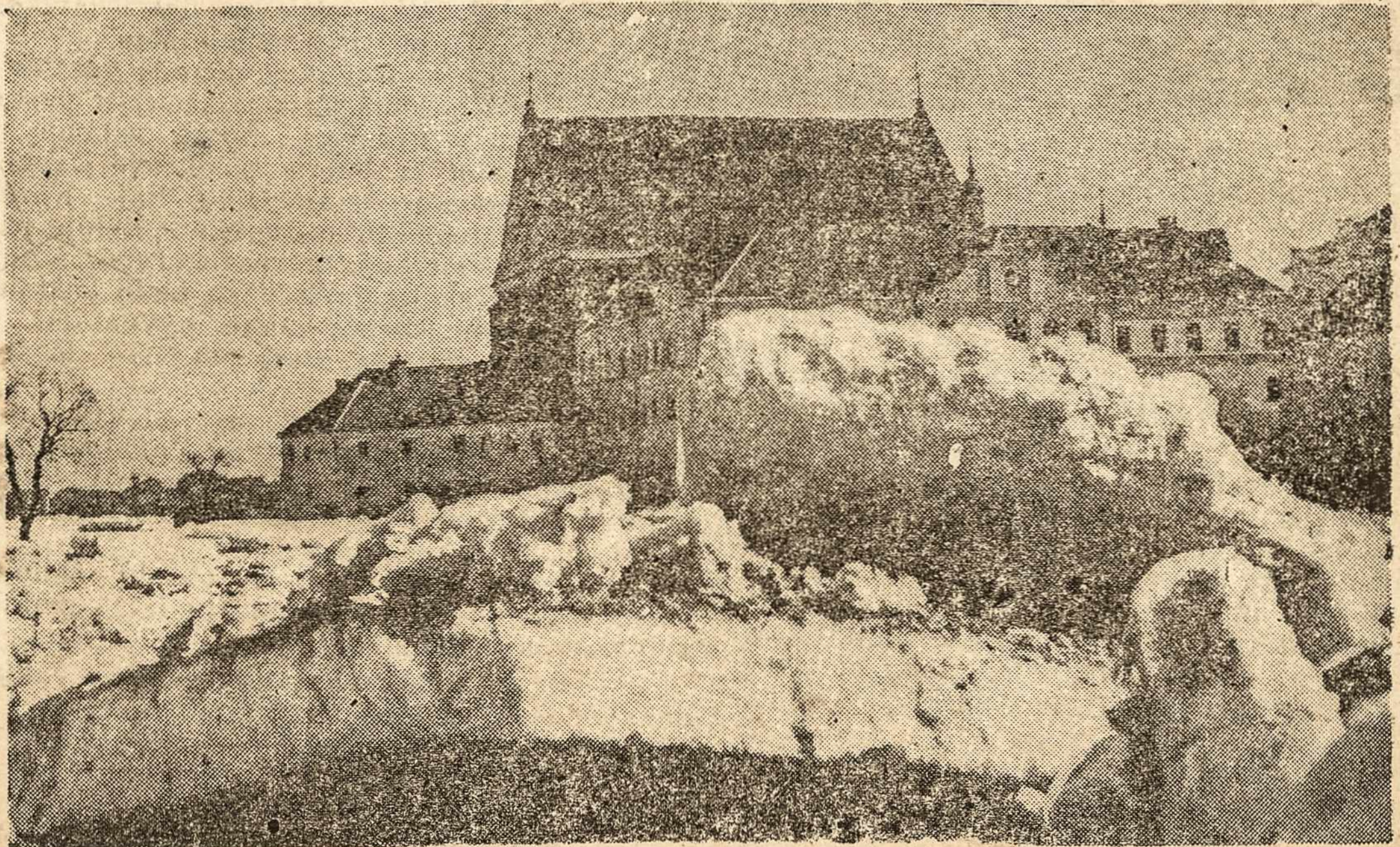
...sumušusį priešą, išlaisvino jus, jūs grįžote į mylimą tėvynę. Išmintingiausioji komunistų partija ir jos įkvėpėjas, mokytojas ir tėvas, draugas Stalinas pats asmeniškai pasirūpino, kad jūs gautumėt užtarnautą poilsį. Čia netoli specialiai jums suorganizuota sanatorijos stovykla, kur jums viskas paruošta ir laukiama jūsų. Draugas pulkininkas Glebovas, jūs vyriausias šitoje grupėje. Veskite koloną štai šituo keliu. Toliau ten jus pasitiks.

— Kolona, klausyk mano komandos! Būriais, kairės sukimu, paskui mane, žengte marš! --

Volodia jau matė juos. Jie žygiavo kolonoje vilkėjo milinėmis ir ausinėmis kepurėmis. Leisdamiesi pakalnėn nelauktai uždainavo:

«Po dolinam i po vzgorjam
šla divizija vperiod...»

(Per pakalnes ir per kalnus,ėjo divizija pirmyn). Volodia stebėjo juos per žiūronus. Vaidai jų buvo ištisę ir pilki. Daugumasėjo žiūrėdami pirmyn, bet kaikurie bailiai dairėsi aplink. Buvo jau diena, ir per žiūronus jė jam rodėsi čia pat prieš jį. Jis galėjo atskirti jų akių spal-

Kauno senamiestis potvynio metu.

vas. Tiktai dabar jis pastebėjo, jog daugelis jų buvo sužeisti, šlubavo, arba turėjo perrištas rankas. Paskutiniame būryje draugai nešė tuos, kurie negalėjo savo jėgomis paeiti. Volodia staiga nuleido žiūronus. Kolona artėjo prie iškasos, o žmonės dainavo:

«Razgromili atamanov, razgromili vojevod,
ina Tychom Okeane svoj zakončili pohod.»
(Išdaužė atamanus, išdaužė vaivadas, ir prie tyliojo vandenyno savo pabaigė žygį!) Ta daina nustatyta tvarka dainuojama rondonojoje armijoje.

Jie buvo keturiasdešimt žingsnių atstu nuo jo.

— Draugai!... Dėl Dievo!... Kaip gi šitaip!... — suriko nesavu balsu seržantas. Jo veidas pašiorpo ir pamėlynavo. Jis buvo panašus į išeinanti iš proto.

Volodia šovė jam naganu į ausį. Paskui šitą šūvį automatai ir kulkosvaidžiai sudraskė dangų ir grįžusiųjų iš suomių nelaisvės raudonarmiečių širdis. Volodia gulėjo šalia seržanto lavono ir baigė gerti konjaką. Paskui jis atsistojo, pradėjo vaikščioti tarp lavonų ir nagano šūviais pribaidavo sužeistuosius. Nuo jų riksmo ir dejonų plaukai šiaušėsi ant galvos. Kažkas griebė Volodės milinę ir laikėsi už jos. Jis atsigrežė.

-- Volodia... broleli... brolyti, ir už ką gi...

-- Kas tu? -- riktelėjo jis išžiūrėdamas į kraujais pasrūvusį šaukiančiojo veidą.

-- Volodia, aš tavo brolis Aleksiejus... ar nepažįsti... kartu --

-- Ne... nieko negaliu... visi kartu...! sustaugė Volodia matydamas savo brolių ir taip jau mirtinai kulku sudraskytą, ir paleido jam į burną seriją nagano šūvių, greičiau paskubindamas mirtį - išvaduotoją.

Volodia pridavė mirusį batalijoną pagal skaičių, visus 273!

Atydžiai stebiu kulkosvaidžių skyrininką Michailą, kuris man šį vakarą pasakoja tokią šiurpulingą istoriją. Jo ilgas, liesas smakras virpa, giliai jis užsitraukdamas čiulpia vieną cigaretę po kitos, ir labai dreba jo rankos. Jis vis žiūri į priekį, lyg visai nepastebėdamas manęs, ir toliau kažkam nematomam dar sako:

-- Lenine, mes nepažinojome tavęs, ir kada tu mirei mes dar buvome visai maži. Nors aš mačiau tave po stikliniu vožtuvu Kremliaus sienose, bet aš nenoriu tavęs pažinti. Būk tu prakeiktas, kaip tie visi, kuriuos tu per savo mokslą ir įsakymus padarei brolių žudžiais! Kaip žmogui gyventi, kada tavo gyvenimas yra tokių principų, tokių įsakymų valdžioje?... Kur pabėgti nuo prakeikimo?...

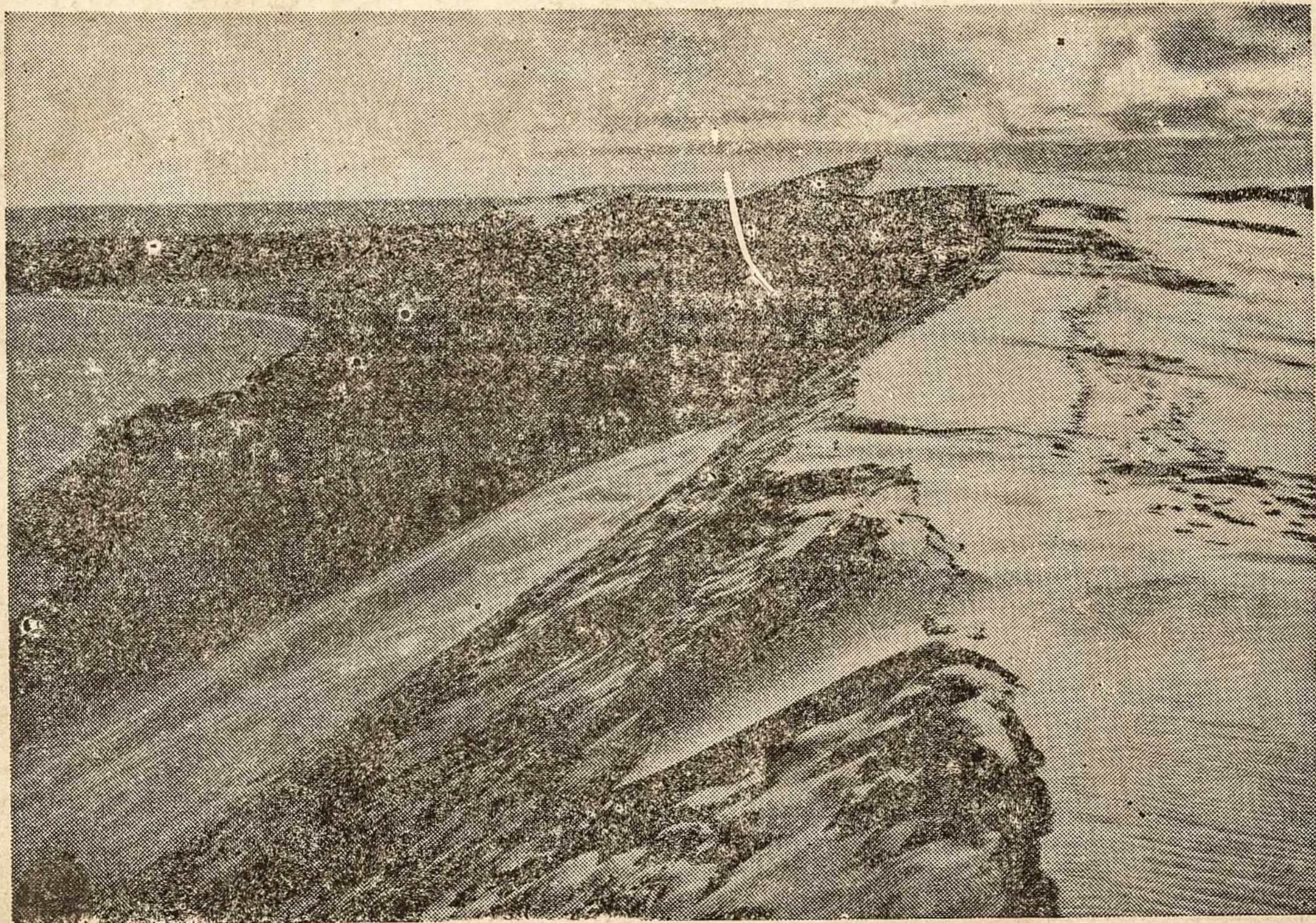
Michailas nepanašus į save. Jis visas pasikeitė. Jo pastyrusios tamsios akys išmigusios į tolį. Balsas nepažįstamas ir gazdinantis. Nors jis tai pasakojo, kaip kito asmens istoriją, bet jis pats daug pergyvena. O, nelaiminga sudaužyta širdie, kas tave pagydys, kas paguos?

Saulė nusileido. Temsia. Kalnai tirpsta paslaptingoje, minkštoje prieblandoje, o švelnus zefiras groja kukurūzų lapuose pasakiško šlamesio tonais, pamirštas melodijas. Išstatome šios nakties sargybas ir stovykla ruošiasi poilsio.

Vidurnaktį atbėgo siaubo apimtas besarabas sargybinis Raiko, kuris buvo pastatytas saugoti tako prie apatinių uolų. Pro jį praskridęs žmogaus didumo paukštis ir jis išgirdęs iš bedugnės aidu atskridusį sunkų žnektelėjimą.

Tai buvo Michailas, kuris pats nušoko tą naktį bedugnėn.

(Bus daugiau)

Gražiosios Neringos kuopos

Upelio šnekos

V. Valsiūnienė

Augo Ielijėlė
Vandeny prie kranto,
Kur srovė taip skuba —
Ji viena supranta.

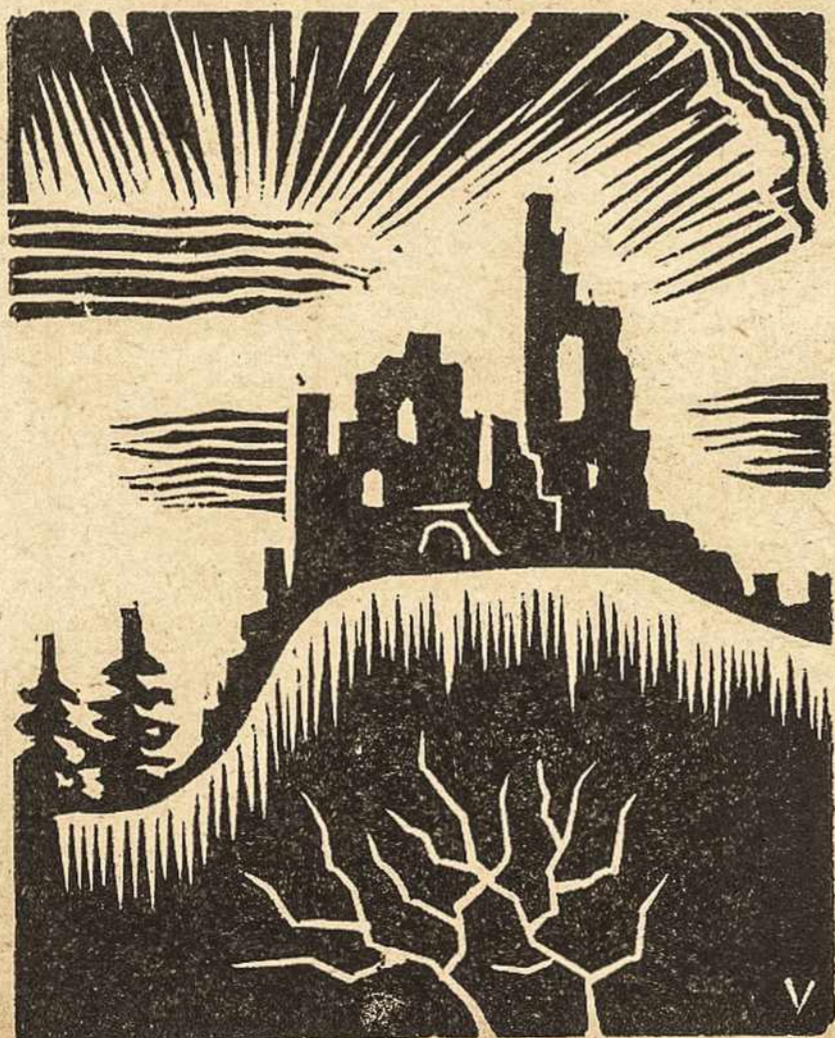
Jai kasdieną kalba
Skambantis upelis:
— Į marias plačiasias
Veda mano kelias.

Mūsų marios plačios,
Gilios, gintarinės,
Jos kasdieną glosto
Krantą mūsų tėvynės.

Mūsų marios melsvos,
Kaip dangaus mėlynė,
Kaip lauke tėvelio
Žiedužėlis lino.

Ant savos krūtinės
Neša laivą plieno,
Ir mano upelį,
Kalbina kasdieną.

Taip Ielijos žiedui
Porino upelis —
Į marias plačiasias
Tolimas jo kelias.

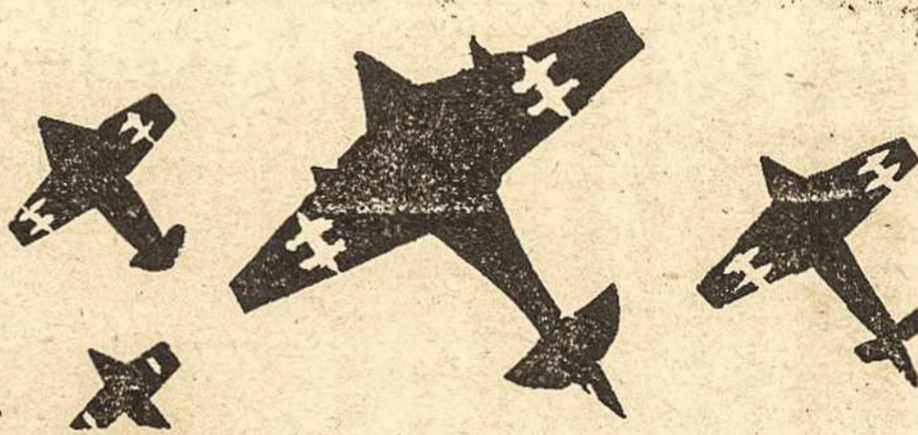
Raidės

V. Nemunėlis

Nežinau, kaip atsitiko,
A su i labai susipyko. —

Skyrium a, skyrium i
Raidės nieko sau abi,
Kai sustoja šalimai,
Tuoju ir šaukia — ai, ai, ai.

Nežinau, kas kaltas buvo,
A ir u draugystė griuvo.
A nuo u kol toli,
Raidės nieko sau abi,
Kai sustoja tik arčiau,
Tuoju ir loja — au, au, au.

Ką vargšelis aš darysiu,
Kaip diktantą parašysiu. —

A be i, a be u
Pridarys man daug klaidų:
Laibas Lauras reiks rašyt,
Labas Laras teks skaityt.

Tarė a: neverk vaikuti,
Ir viena galiu aš būti.

Tarė u, ir tarė i:
— Būsime mes kartu abi,
Bet ką veiksi tu paskui,
Kai išeis tau — ui, ui, ui.

VISA ME PASAULYJE

ANGLIJOJE

Vasario mėn. 28 d. milijonai Anglijos piliečių rinko parlamentą. Rinkimais užsienis domėjosi nemažiau kaip pačios Anglijos piliečiai. Galūtiniai rinkimų daviniai yra šitokie: darbiečių partija pravedė 315 atstovų, konservatoriai - 296, liberalai - 10, tautinė irlandiečių partija - 2, o komunistai nepravedė nė vieno atstovo. Praėjusiam parlamente turėjo du. Tas faktas rodo, kad Anglijos darbininkija nusigrėžė nuo komunizmo.

Darbiečiai šiame parlamente turi daugumą, bet laikai nežymia, vos septyniais atstovais viršija opoziciją. Konservatoriai šiuose rinkimuose laimėjo apie 150 atstovų darbieč sąskaiton.

Darbiečiams su tokia maža persvara bus sunku valdyti kraštą, ypač kas liečia vidaus politiką, kaip pavyzdžiui nacionalizavimą įmonių. Konservatoriai buvo ir bus darbiečių vidaus politikos grieščiausias priešas. Su tokia maža persvara, nors ir grieščiausia partijos disciplina, numatytų programoje reformų nebus įmanoma pravesti. Todėl nenuostabu, kad beveik visa Anglijos spauda rašo, kad anglai dar kartą ir tai greitu laiku, priėmus šių metų biudžetą, bus šaukiami balsuoti, nes koalicinė vyriausybė, iš konservatorių ir darbiečių, yra negalima. Nauji rinkimai turės duoti žymią persvarą darbiečiams arba konservatoriams.

Bendrai Anglijoje ir visoje Europoje jaučiamos stiprios tendencijos dešinėn.

S. Paulo miesto komunistinis elementas prisidengęs neva kultūrinių ar ekonominių organizacijų skraiste, kovo mėn. 1 d. norėjo prieš prefektūros rūmus suruošti mitingą protestuojant prieš elektros racionavimą ir Amerikos pasiuntinių, paskirtiems prie Pietų Amerikos vyriausybių, konferenciją Rio de Janeire. Šioj konferencijoj bus svarstoma P. Amerikos ekonominis gyvenimas sąryšyje su Marshallo planu. Saugumo organai šio mitingo neleido.

— Chang Cai-Chec kovo mėn. 1 d. grįžo vadovauti nacionalinės Kinijos vyriausybei. Užsienio spauda rašo, kad Amerika su nacionalistine Kinija pasirašė slaptą karo sutartį. Amerika yra suinteresuota Formozos sala kaip strateginiu punktu.

Komunistinės Kinijos diktatorių Tse-tung Kremliai yra pasižadėjęs nusiųsti Rusijon penkis milijonus kiniečių darbininkų.

Nacionalistų aviacija vis tebombarduoja strateginius Kinijos punktus.

Ir Bulgarijos kariuomenei, kaip ir lenkų, paskirta rusų generolas Koniev.

Angliakasiams streikuojant Amerikoje daugiau pusės milijono darbininkų liko be darbo.

Mokslininkas Klaus Fuchs už atominės energijos paslapčių išdavimą rusams Londono teismo yra pasmerktas 14 metų kalėjimo.

Čekoslovakijoj Bažnyčios kova su komunistine vyriausybe tebevyksta. Vyriausybė savinasi Bažnyčiai priklausančias teises. Ir štai vienas įvykis. Banská Bystrica vyskupijos vyskui mirus, sulig Bažnyčios teise, vyskupijai valdyti, ligi popiežius paskirs naują vyskupą, kapitula iešrenka iš savo tarpo administratorių. Taip buvo padaryta ir minėtoj Čekoslovakijos vyskupijoj. Tačiau komunistinė vyriausybė ir čia įsikišo paskiškama vyskupijai valdyti savo numatytą, vieną vienuolį. Popiežius jį ekskomunikavo. Čekoslovakijos vyskupai savo kolektyviniame laiške tikintiems pranešė, kad komunistinės vyriausybės paskirtas vyskupijos valdytojas neturi teisės. Tikintieji, pasauliečiai ir kunigai, negali su juo bendradarbiauti. Gi vyriausybė iš savo pusės neklausantiems

grasina bausmėmis. Tie įvykiai kaip tik ir veda prie aštresnės kovos valstybės su Bažnyčia.

Kovo 2 d. suėjo 11 metų, kai Popiežius Pijus XII valdo Bažnyčią. Popiežiui Pijui XII tenka valdyti Bažnyčią labai neramiais laikais. Šis popiežius 263-čiasis Šv. Petro sosto įpėdinis.

Rusija izoliuojasi nuo demokratinių valstybių. Anapus geležinės uždangos esančioms satelitinėms valstybėms Maskva įsakė nutraukti diplomatinius santykius su Vakarų demokratijomis. Su Bulgarija Amerika jau nutraukė santykius. Neuzilgo, kaip rodo įvykių eiga, diplomatiniai santykiai bus nutraukti ir su Vengrija. Bus prieita prie to, kad visas satelitinės valstybės atstovaus tik Maskva.

Jugoslavija gavo iš Amerikos 20 milijonų dolerių paskolą, už kurią iš Amerikos pirks industrijai ir žemės ūkiui reikalingas mašinas.

Lietus, sniegas ir vėjai padarė daug nuostolių šiaurinėje Italijoje.

Amerikos vyriausybė nesiųs Rusijon, kaip praneša oficialus vyriausybės sluoksniai, jokio atstovo tartis atominės energijos kontrolės reikalui.

Buenos Aires be duonos, pieno ir sviesto.

Lietuviai BRAZILIJOJE

ISTIESKIME PAGALBOS RANKA

LIGONIAMS

Jau greitai sukaks penkeri metai, kaip L. R. Kryžius atgai vinęs savo veiklą tremtyje, vykdo lietuvių tremtinių šalpos darbą. Per tuos metus jo tarpininkavimas tarp įvairių geraširdžių aukotojų ir mūsų tremtinių masių Vokietijoje ir Austrijoje buvo sėkmingas. Pirmasis ir didžiausias aukotojas buvo BALF. Jo lėšomis, jo gerybėmis per ketverius metus buvo sušelpi dešimtys tūkstančių lietuvių tremtinių. Į šalpos talką vėliau įsijungė Pietų Amerikos lietuviai bei įvairios kitos organizacijos.

Šių didžiųjų donatorių sutelktos aukos įgalino L. R. Kryžių vygdyti mūsų tremtinių minimalinę šalpa.

Paskutnieji metai įnešė didelius pakeitimus į lietuvių tremtinių gyvenimą Vokietijoje ir Austrijoje. Mūsų tremtinių dauguma jau išvyko iš tų kraštų: iš 60.000 asmenų, šiandien yra likę tik apie 12.000. Iki 30-6-1950, kuomet IRO nustos teikti tremtiniams globą, lietuvių paliks apie 3-7.000. Tie likučiai sudaro vadinamą kietą branduolį — kuris savo didžiumoje negalės išemigruoti. Į tą kietą branduolį įeina džiovininkai, sunkūs chroniški ligonys, psichiniai nesveiki, įvairių rūšių invalidai, senovo amžiaus asmenys ir išskringuoti. Anksčiau jie gyveno lietuvių tremtinių bendruomenėje, iš kurios gaudavo apsaugą ir globą. Dabar jie bus priversti palikti tarp svetimųjų. Lietuviai tremtiniai likimo priversti palikti Europoje yra vargo, nelaimių, nedatekliaus vaudenyne.

L. R. Kryžius, kuriam pavesta rūpintis tremtinių globa, laiko savo pareiga kiekvienam paskiram ir visai organizuotai lietuvių visuomenei pranešti šią mūsų paliekančių Vokietijoje ir Austrijoje tragišką būklę ir kviesti visus tautiečius supilti prieš tą šniokščiantį nelaimių

tvaną nesugriaunamas ir gelbėjančias užtvargas. Mes tai galime pasiekti ir padaryti eidami vienu dar mums neuždaru keliu — tauraus lietuviško solidarumo ir savitarpinės pagalbos keliu. L. R. Kryžius kreipiasi į visas lietuviškas širdis su skubaus organizuotos savišalpos šūkiu. Į mūsų nepajėgiausių tremtinių gelbėjimo akciją mes kviečiame neatideliotinai įsijungti visur esančius lietuvius.

Mums gerai žinomos tos sunkios sąlygos, kuriose, Jūs, broliai ir sesės, pradėjote savo gyvenimą, bet užtat Jūs taip pat gerai žinote tas sąlygas, kuriose merdi labiausiai nelaimių paliestos tremtinių kategorijos.

Mes žinome, kad tik kentėjusi ir kenčianti širdis geriausiai supranta ir atjaučia vargstančius, nelaimingus ir bedalius.

L. R. Kryžius būdamas toli nuo išemigravusių lietuvių didžiųjų samburių patsai negali imtis aukų rinkimo. Mes manome, kad tą darbą sėkmingiausiai galėtų atlikti išvykę į kitus kraštus tautiečiai per savo organizacijas.

Tad kviečiame steigti lietuviams tremtiniams palikusiems Europoje gelbėti komitetus arba L. R. Kryžiui remti draugijas ir pradėti organizuoti aukų rinkimą Jūsų šalies lietuvių bendruomenėje.

Jei visi įsikūrę kituose kraštuose lietuviai įsijungs į paliekančių Europoje lietuvių tremtinių gelbėjimo kovą ir aukos tam tikslui bent vieną procentą savo uždarbio — tikrai ta kova bus laimėta.

Jų sudėtos aukos atitolins nuo vargstančių mūsų tremtinių alkį, šaltį, skurdą, suteiks jiems pastogę ir sustiprins jų moralinę atsparumą, ir ištvermingumą.

Tad į didelę, taurią kovą.

L. R. Kryžiaus Vyriausioji
Valdyba

Albinas UCKUS

Kosto ir Marijos Uckų sūnus, baigė komercinę mokyklą «Escola Tecnica de Comercio Cesario de Carvalho», ir sausio mėn. 7 d. gavo kontadoriaus diplomą.

Albinas Uckus yra gimęs Lietuvoje, Garliavoje. Braziliūn tėvai atsivežė vienerių metų amžiaus. Dirbo ir mokėsi.

Mūsų tautiečiai gali pasinaudoti Alb. Uckaus patarnavimu paruošiant dokumentus įvairioms įstaigoms, arba gali vesti sąsąskaitą įmonių ir krautuvių.

Adresas: Rua da Moóca, 1681

Sveikina!

Šv. Kazimiero šventės proga, «M. L.» sveikina savo prietelius ir remėjus Kazimierus: kun. Miliauską, Narusevičių, Jurgelevičių, Bratkauską, Bacevičių, Martinaitį, Ausenką, Trubą.

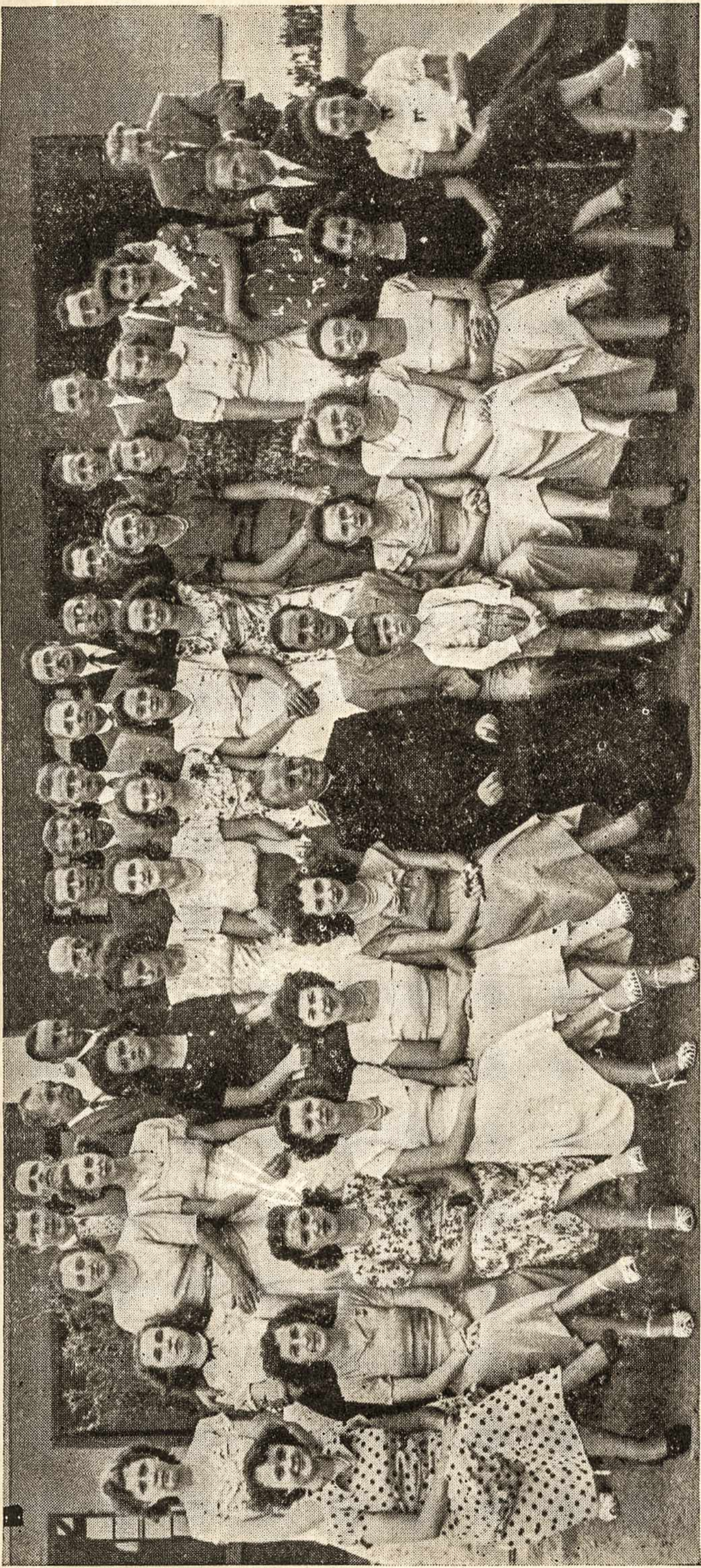
Laimingų metų!

Viršelyje raižinys linoleume — Laimė ir Nelaimė — ir kiti laikraščio viduryje yra dailininkės Vl. Stančikaitės.

Gauta iš Lietuvos keletą laiškų. Turinys visų vienodas.

**Skaitykime,
Mūsų
Lietuva!**

Liet. R. K. Šv. Juozapo Bendruomenės choras. Viduryje sėdi kun. P. Ragažinskas ir buvęs chorvedis A. Ambrozaitis.

VASARIO 16-TOS IR ATISISVEIKINIMO POPIETIS

Vasario mėn. 19 d. įvykusio literatūros ir muzikos popiečio programa buvo pritaikyta Vasario 16. Ta proga p. J. Antanaitis pasakė momentui pritaiktą kalbą. Meninėje programoje pati įdomiausia dalis buvo J. Valavičiaus montažas, supintas iš gražiausių, rinktinių, patrijotinių eilėraščių ir dainų Išpildė Bendruomenės choras. Auditorija buvo sužavėta montažu Jautrios, tėvynę primenančios dainos nevienam klausančiam išspaudė ašarą.

B. L. Jarmalavičiūtė skambino pianu O. Kuhlau sonatiną, o V. Tatarūnas padainavo solo Vincezo di Ciara - La Espagnola.

Popietį užbaigė Bendruomenės choras sudainuodamas Karoso - Stikliukėlių, Strolės - Valiok dalgeli ir Gaubo - Apynėlių. Tame popietyje A. Ambrozaitis paskutinį kartą dirigavo Bendruomenės chorui, nes tarnybos verčiamas grįžo į Rio de Janeiro, groti municipaliniam orkestre. Nors choras p. Ambrozaičio vadovybėje buvo tik keletą mėnesių, tačiau padaryta didelės pažangos. O toji pažan-

ga pasiekta chorvedžio idėjimu visos sielos ir rūpestingumo į darbą, taktu, supratimu chirstų psichologijos. Todėl nenuostabu, kad choras ir dainininkais ūgtelėjo. Tik gaila, kad taip gražiai pradėtas darbas yra pertraukiamas. Didelio rūpestingumo rodo ir choro valdyba, kurion šiais metais įeina K. Ausenka, V. Tatarūnas, P. Šimonis, A. Boguslauskas ir A. Paškauskaitė.

Po programos choro valdyba, dalyvaujant chorui ir svečiams, suruošė p. A. Ambrozaičiui atsisveikinimo vaišes, choro pirm-ko K. Ausenkos namuose. Pasakė nuoširdžių kalbų, dainavo, linksmi-nosi.

Bendruomenės choras buvo suorganizuotas 1937 m. kovo mėn. kun. P. Ragažinsko. Pirmą kartą bažnyčioje giedėjo tais pat metais balandžio mėn. 21 d..

Pradžioje kurį laiką chorą mokė dabartinis «Vyčio» choro maestro p. F. Girdauskas, ir virš 10 metų p. J. Stankūnas.

LAIŠKAS IŠ CAMPINAS

Rašo: Vytautas Maciulevičius

Šeštadienio rytą, po savaitės sunkių darbų, su pakelta nuotaika sėdu į autobusą. Motoras dūzgia kaip lėktuvo. Lenkiame krovinių sunkvežimius ir šoferis daugumai jų pamojuoja ir pasiunčia patenkintą šypseną. Mano veide taip pat šypsena ir pasitenkinimas: važtuoju paviešėti į S. Paulo miestą.

Asfaltotas plentas vingiuojasi kaip koks kaspinas. Pasitaikė gražus rytas. Giedriame danguje aukštai skrenda pilki debesėliai, o mano mintys jau pirma manęs sukinėjosi po S. Paulį. Netaip juk toli yra Campinas nuo S. Paulo... ir ko gi aš ten skubu?

S. Paulyje gyvena mano sesutė, daug draugų ir pažįstamų lietuvių. Toji gausi lietuviška kolonija ir traukia mus visus, po plačiąją Braziliją pasiskleidusius lietuvius, į S. Paulį paviešėti tarp savųjų, atsigavinti lietuvišku svetingumu, ir pasidali t gyvenimo isrudžiais lietuvišku, gyvu ir skambančiu žodžiu. Todėl jau net kelionėje žmogus jautiesi šventiškai.

Mums nuolat gyvenantiems tarp svetimųjų gyvenimo ir papročių skirtumai labai jaučiami ir daro didelio ispūdžio. Užėinū pas kaimyną lietuvi S. Paulyje tuoj pasveikina maloni šeimininkė ir aš jau sėdžiu pakviestas už stalo. Greitai atsiranda sūris, sviestas ir kiti užkandžiai. Įeina iš darbo grįžęs šeimininkas ir dar prie slenksčio jau ištisia sveikinimui ranką. Atbėga geltonplaukiai vaikučiai, pasisveikina ir užkalbina lietuviškai, sąmoningos motinos nuo lopšio išmokinti. Čia nesu joks giminė, tik tautietis ir pažįstamas.

Žiūriu ir neatsistebiu palyginamas, kaip būnu sutinkamas interiore (krašto viduje), kur dirbant ir važinėjant dažnai tenka žmones aplankyti. Ten tave pasitinka sausu formalumu, o jei kur ir įžengi, tai tuoj ir klausia:

— «Ko, senjor, norite?» arba

— «Su kuo, senjor, norite kalbėti?»

O jei ir kalbiesi, - pataikauji, giri jo nuomones, reiški visokias simpatijas, ir vos tik apsisuki, nušaukia tave «gringo», ir baigta.

Užėjęs pas savuosius randi žmogaus dalį savosios tėviškės

ir tos tautos, kuriai mes visi kraujo giminystės ryšiais priklausome. Nors išvaikščioutum visą šitą didelę žemę, be lietuvių tos Lietuvos dvasios niekur nesurasi. Todėl šitą savo kalbą ir atsineštuosius papročius turime gelbėti, juos gaivinti ir ne duoti jiems pražūti.

O štai, čia ant stalo randu puikų iliustruotą žurnalą «Mūsų Lietuva». Praskleidžiu puslapius ir įsmingu į straipsnį. Perskaitau vieną straipsnį po kito. Visur lietuviška dvasia, žodžiai ir mintys plaukia iš lietuviškos širdies. Čia gerbiamas tėvų vardas, kilmė ir prigimtis, kurią Viešpats dovanojo mūsų tautai, ir Jisai neleis mums pražūti.

Nutilstu ir galvoju: kas leidžia mums tokius laikraščius - neieško aukso nei asmeninio pelno. Spauda gyvenant svetur duoda tik nuostolius, ir kas nors turi jai aukoti laiką, darbą ir pinigus. Yra didelis džiaugsmas, kad pas jus S. Paulyje yra vyrų ir sambūrių, kurie tokį vertingą darbą dirbą ir skiria savo tautiečiams.

Pripažinkime padėką už kultūrinius ir administracinius rūpesčius kovojantiems už mūsų lautos išlikimą. Būkime solidarūs ir išlaikykime savo tautiškumą, pasidalinkime lietuviškomis mintimis varguose ir linksmybėse. Mokykime savo vaikus tėvų kalbos, ir prisidėkime prie išlaikymo tokios gaivinančios spaudos, kaip «Mūsų Lietuva», kuri stiprina mūsų dvasią ir mūsų tautinę gyvybę.

Jundiai Lietuvių Aukos
Tautos Fondui

Dr. E. Draugelio iniciatyva, mažoje Jundiai lietuvių kolonijoje. Tautos Fondui, surinkta vienas tūkstantis septyni šimtai dvylika kruzeirų (1712.00). Aukoko šie asmenis:

Leonas Varnavičius	- 200 Cr.
Jão Gresius	- 200 „
Eliziejus Draugelis	- 200 „
Kostas Draugelis	- 200 „
Feliksas ir Apolonija Čemarkai	- 200 „
Gediminas Draugelis	- 200 „
Julija Draugelienė	- 100 „
Povilas Miškinis	- 100 „
Ona Miškinis	- 55 „
Jonas Jusis	- 50 „
Vytautas Čemarka	- 50 „
Pranciškus Kairys	- 20 „
Kazys Sabonis	- 20 „
Pranas Ruželis	- 20 „
Petras Vingilis	- 10 „
Rúta Balčiūnas	- 10 Cr.

Stasys Strimskis	- 10 Cr.
Valentinas Strimskis	- 10 „
Ignas Puleikis	- 5 „
Vidutė Balčiūnaitė	- 2 Cr.

São Paulo lietuvių sudėtos aukos Lietuvos laisvinimo reikalam bus paskelbtos sekančiam «M. L.» nr..

Pasaulio ir pavergtosios Lietuvos lietuviai, anksčiau ar vėliau, vieningi kovoje, sutraukys vergijos pančius!

Vyrų Dėmesiui!

Sėkmadienį, kovo mėn. 2 d. tuoj po sumos šaukiamas šv. Juozapo Vyrų Brolijos narių susirinkimas. Nariai ir bendrai vyrai lietuviai katalikai kviečiami gausiai dalyvauti.

DĖMESIO!

Arte-Grafika Lituania Ltda, ieško agento (vendedoris).

Suinteresuotiji prašomi kreiptis darbo valandomis į Arte-Grafika Lituania Ltda, Av. Zelina 706.

— Siuvykla «Vilnius» laikinai persikėlė į Alameda Barão do Rio Branco, 786.

Dėmesio

Lapos ir V, Anastazijos lietuviu patogumui «Mūsų Lietuva» galima gauti Lapoje «Casa S. Jorge» (p. Matelioniu krautuvelyje), Rua 12 de Outubro, 237.

Rūbas tada tik yra gražus ir geras, kuomet yra gerai pasiūtas

KAINOS VISIEMS PRIEINAMOS

Siuvėjas:
Paulo Ambrzevičius
Av. Zelina, 720 - Vila Zelina

Kam Reikalinga **GALVANIZUOTŲ VAMZDŽIŲ** nuo 1/2 iki 2-jų poligatų šulinyje pompai įvesti, ar kitiems namų reikalams ir nori pigiau s i a kaina pirkti — kreipiasi nieko nelaukdamas į mūsų tautiečio

- KAZIMIERO NARUSEVICIAUS FABRIKA -

VILA BELOJE

Rua Jorge Faleiros Nr. 5

kur yra visokios medžiagos sandėlys, arba teirautis raštinėje mieste, Rua Benjamin Constante, 122, 8-tas aukštas, salė 801. Telefonas — 3-3867.

PIRKIME GERIAUSIA PREKE — PIGIAUSIA KAINA!

PAREMKIME TIK SAVUOSIUS!

LIETUVISKA FOTO ATELJE

“FOTO PRINCEZA”

Av. Alvaro Ramos, 1160 (Prie pask. sustojimo vietos autobuso 33 Quarta Parada).

Meniškos, gražios foto nuotraukos!

Greitas ir sąžiningas darbas!

Lietuviams pigiausios kainos!

.....
Aplankykite!

Savininkas - Vladas POCIUS

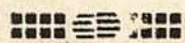
Iv iriausių Medžio Išdirbinių Dirbtuvė

Mykolo Uselio

Santo Amaro

Av de Pinedo, 931/41 Telefone 139

Priima užsakymus langų, durų, venezianų, atlieka visokius medžio įrengimus raštinėms, bankams, stato laivelius, sudeda parketo grindis, ir atlieka visokius kitus medžio darbus.

Nepasigailėk laiko pasiteirauti!

ČIA DARBAS ATLIEKAMAS PIGIAU KAIP KITUR

Jei reikia tavo **AUTOMOBILIUI** vidus iškloti medžiaga ar oda, arba nori bendrą reformą padaryti savo

==== **M A Š I N O S**, ====

visuomet kreipkis į

ALEKSÉJAUS ir OTAVIO

Tapeçaria “ALEX”

Posto de Serviços “Vila Prudente”

RUA IBITIRAMA, 200 — — V. PRUDENTE

Residencija: AV. ZELINA, 691

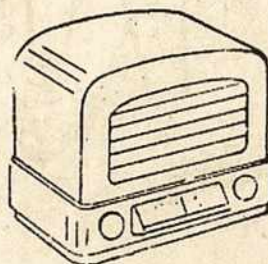
DÉMESIO!

INŽINIERIUS - RADIO TECHNIKAS

A. IDIKA

Radio Laboratoria ir dirbtuvė

Rua Baraldi, 678 — — São Caetano

Pataisomi radio aparatai bet kurios markės.

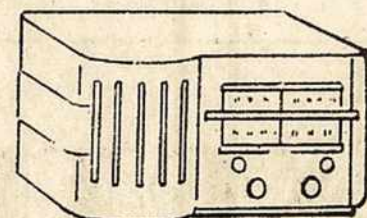
Reforma ir pertvarkymas

Taisomi ir reguliuojami radio aparatai automobiliams. Montuojami sulig užsakymu geriausios rūšies aparatai.

Taisomi komplikuočiausi radio aparatai: *Telefunken, Mende, Philips ir kt.*

Visi radio techniškai darbai!

Laboratorija turi pačius moderniškiausius įrengimus ir aparatus. Patarnavimas greitas, tikslus ir mandagus.

UŽSAKYKITE MŪSŲ LIETUVŲ SAVO PRIETELIAMS

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.
Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

**INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.**

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105
Rua São Caetano, 526—510
Rua 12 de Outubro, 237

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719
São Paulo

Ar jau žinai,
kad

"Casa Caçula"

Juozas Stokna &
Irmãos

AV. ZELINA, 646

parduoda pigiau
kaip kitur

aluminis, porceleninius indus, saukštus, šakutes lėkštes, kristalinius stiklus, įvairių rūšių žaislus, lėles, pilnus rinkinius indų pietums, kavai.

Papuošalus Kalėdų eglutėms
ir įvairius žaislus. Atlieka elektros įrengimo darbus ir t.t.

≡ Viskas pigiausiomis kainomis! ≡

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica

LITUANIA LTDA.

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

AVENIDA ZELINA, 706

Visą korespondenciją prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

AVENIDA ZELINA, 706 - SÃO PAULO - VILA ZELINA